

Փոստը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի :
Տարեկան բաժանորդագինն է երկու Լ. Եւ կէս
արծաթ յիսուսական վճարելի, քի մայրա-
քաղաքիս Եւ իւր արուարձանաց Եւ քի գաւառաց
համար :
Վեց Լ. երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ
կընդունուի :
Տեղական Եւ գաւառական բողոքատարութեան
ծախար խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
Հատը 40 վարայ Եւ, Եւ կտոմոսի մասնաւո-
րապէս Պանձե-գաբու ջրալիման Եւ գրաւո-
ճաւ Պողոս աղայի խանութը :

Գանձարան տողը 3 դրոշ է մէկ անգամի
համար : Աւելի աճան կըլլայ աւելի անգամնե-
րու համար :
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ Եւ Ե զիր
ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալադճճեան Կ.
Պօլիս Պալլոգ-բաղոր Դափիյէ խան վերի յարկ
թիւ 46 :
A D' R E S S E
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Armenien Pountch
—46 Naffé-Han, Balouk-Pazar 46—
Constantinople

ԱԶԳԱՅԻՆ

Առաջնորդական վեճակի թուրքի

Յանկարծ այս վերնագիրը
տեսնողներէն ոմանք թերեւս զար-
մանան, թէ փոքրիկ խմբագրու-
թիւնն ինչպէս ուրիշ խնդրով ըզ-
բազելու կենէ, թողլով ամենայն
Հայոց Հայրապետութեան կանոն-
նական ու ընտրական ծանրացեալ
խնդիրն՝ որ ամեն տեղ կ'ուղղուի
այժմ ամենայն եռանդեամբ : Սա-
կայն ոչ ոք պիտի զարմանայ, երբ
խմանայ թէ մեր գրելիքն Կրօնա-
կան ժողովոյ կ'ընտրուի, որ Հայ-
րապետական խնդրոյն ծանրա-
զրայ հոգեբէն դերձ կ'անուի, որ
նոր կազմուած լինելով նոր ա-
ջերմ եռանդով կ'աշխատի հան-
րային խնդրոց կարգադրութեան
համար : Նոր խնդիր մը, նոր ա-
ռաջարկութիւն մը չէ, որ պիտի
մատուցանեմք Կրօնական ժողո-
վոյ : Այլ պիտի յիշենք, թէ
Թուրքիոյ Հայոց մեծագոյն մասն
առանց հովուի, առանց առաջ-
նորդի լքեալ է, և ինչպէս Պիլե-
ճիկի թեմաբնակ մէջ նոյնպէս և
բազում ուրեք դարաններ կ'ըն-
ուին Հայ կրօնի և ազգութեան
դէմ, Հայ ժողովրդեան շահուց
ու իրաւանց դէմ : Կեդրոնական
Վարչութեան Կրօնական ժողովոյ
գլխաւոր պարտաւորութիւնն է՝
նախ քան զամենայն փոյթ տանիլ
ժողովուրդն արժանաւոր հովուաց
խնամոց ներքի հաստատել, ա-
պիկար անձինքն հեռացնել, և
տակալին ևս չսպասել մայրաքա-
ղաքս գտնուող առաջնորդաց վե-
րադարձին : Կարնոյ ընդարձակա-
դոյն, կարեւոր ու բազմաթիւ վի-
ճակն դեռ ևս պիտի մնայ քա-
հանայի մը ձեռք : Գեր. Օրման-
եանի ի Կարին վերադարձն կարե-
ւի է : Գեր. Ալեքանդրեանի ի Մուշ
վերադարձն հնարաւոր է : Գեր.
Ապահանի կրնայ վերադառնալ
Սեբաստիոն : Ակնայ վիճակէն կ'մե-
նի Գեր. Սրուանձատեանց Յարու-
թեան տօնէն յետոյ, և ո՛չ ևս կը
վերադառնայ : Երկուսի Գեր. ա-
ռաջնորդն իւր առաջնութեան յար-
մարագոյն տեղ կ'որոնէ և վերջա-
պէս Հայտուեցաւ Երկուսի կիմայի
հետ : Փոքր մի ևս ի Բուսնիս Եւ
ի Պուլլարիս Հայութեան հետքն
անգամ չպիտի մնայ : Հարկ է,
այս անգամ ևս երկրորդին նկա-
րագրել այս և այլ վիճակաց տը-
խուր ու կորստական կոչութիւնը :
Կրօնական ժողովն մեծ գործ մը
գործած կ'լինի, եթէ Թուրքիոյ
Հայոց առաջնորդական հովուու-
թեան կենսական բայց բոլորովն
լքեալ խնդիրն կարգադրէ ժամ
յառաջ, եթէ առաջնորդական
վիճակաց սահմանաց բաշխման
գործը փութացունէ : Յատկապէս
յանձնաժողով մը կար' սահմանաց
բաշխումն ընելու համար : Կար-

ճեօք, թէ, այդ յանձնաժողովոյ
տեղեկագիրն ուղեւոր ժամանակն
հասած է :

Ռոտոմիոյ Առաջնորդ Գեր.
Տ. Ներսէս Ս. Արքեպիսկոպոս Եւ-
րեքշաբթի առաւօտ ուղեւորեցաւ
ի պաշտօնատեղին : Նորին Դե-
րապատուութեան անշահախրու-
թեան ու ժողովրդասիրութեան
համար գոհունակութեան գրեք
կհանին առ մեզ Ռոտոմիոյէն, և
եւ անուանարկի տեղեկութիւն
ներն՝ որ անցեալ շաբթու լրագրի
մը մէջ տեսնուեցան, վատ թըշ-
նամութեանց ու շահագրկութեան
արգիւնք կհամարուին :

— Զմիւռնիոյ Առաջնորդ Գեր.
Տ. Մելքիսեդեկ Ս. Արքեպիսկո-
պոս ալ հինգշաբթի առաւօտ ու-
ղեւորեցաւ ի պաշտօնատեղին :
Մայրաքաղաքիս ամեն կարգի աղ-
գայինք՝ եկեղեցական և աշխար-
հական, որ արդէն համակիր էին,
առաւել եւս համակրեցան՝ տես-
նելով եկեղեցական Համադուծար
ժողովոյ նիստերուն մէջ Նորին Դե-
րապատուութեան անկեղծ վար-
մունքն ևս լսելով սրտաբուխ ա-
տենաբանութիւններն : Ժողովուր-
դն՝ որ կիրակի երեկոյ հաղարա-
ւոր բազմութեամբ ներկայ գը-
նուեցաւ Մայր եկեղեցւոյ մէջ,
և մեծ փառք կ'այտնէր մայ-
րաքաղաքիս համայն եկեղեցեաց
մէջ բեմին վրայ տեսնել զինքը,
տիրեցաւ փութով վերադարձին
վրայ, և առաւել մեծ եղաւ տըխ-
րութիւնն, իմանալով որ ի Բօթի
մահականացուն ինքըն է Նորին Դե-
րապատուութեան ծաղկահասակ
և բարեբաղի եղբայրն աղա Յու-
սէփ, ի կենդանութեան կտակե-
լով 7000 բուսլի ի նպաստ աղգա-
լին Բարեգործական ընկերութեան :

— Ատանայի մէջ Սահմանա-
դրութեան կուսակիցք և Կիլիկիոյ
կաթողիկոսին համախոհք կուսի-
բունուեր, դանակոծեր են զերար,
և տեղական կառավարութիւնը
միջամտելով՝ քանի մը անձինք
ձերբակալելու ու քննութեան են-
թարկել է, սակայն բանտարկեալ-
ներն արձակել է հինգ օրէն յե-
տոյ :

— Երկուսի Գեր. Առաջնորդն
քահանայ ձեռնադրեր է՝ տեղ-
ւոյն աղգայիններէն Էհրամճեան
Պ. Գէորգն, Տ. Կոստանդին ան-
ուանելով : Գոհութեամբ լսեցինք
զայս և գոհութեամբ կհրատարա-
կեմք, վասն զի Տ. Կոստանդին
ըստ ամենայնի արժանի էր այս
կոչման՝ ուսեալ և բարեբաղի լի-
նելուն համար : Երկուսի Գեր. Ա.
առաջնորդին գովելի մէկ գործը
կրնայ համարուիլ այս ձեռնա-
դրութիւնը, բայց չլրնար բոլոր-
ովն ի մտաւորման տալ Նորին Դե-
րապատուութեան այն վարմունքն
որ ունեցաւ կրթական ձեռնար-

կութեանց մէջ. սկսաւ շինել, սա-
կայն ի գլուխ չարաւ, և երկու
տարիէ հետէ կ'ընային անյարմա-
րութեան պատճառանք յանաչը-
նար կ'լինի մեկնել Երկուսի վիճա-
կէն, և մեծ ու ընդարձակ վիճա-
կի մը մէջ հաստատուիլ :

— Զմիւռնիոյ Գաւառական Ժո-
ղովոյ դէմ տեղւոյն աղգայնոց ու-
մանց կողմանէ առ կեդրոնական
վարչութիւնն ուղղեալ ամբաստա-
նական գրոյն կարեւորութիւն չը-
տրուի, անշուշտ վարչութիւնը
քննած լինելով թէ ստորագրողք
որ արդէն սակաւաթիւ են, մէկ
երկու անձնքն իրենց շահ
կորսնեն Զմիւռնիոյ վարչութեան
խանգարման մէջ, որոյ բարեյար-
մար ներդաշնակութիւնն և ար-
դիւնաւորութիւնը՝ ընդհանուր
գոհունակութեան արժանի է, և
օրինակելի է գաւառական համայն
վարչութեանց համար :

— Կիլիկիոյ կաթողիկոսական
խնդրոյն համար՝ եկեղեցական հա-
մադուծար ժողովէն կարգեալ
յանձնաժողովն չորեքշաբթի օրը
գարձեալ նիստ բրաւ, և առաջի-
կայ երկուշաբթի օրը վերջին նիստ
մ'ալ պիտի ընէ : Յանձնաժողովն
ընդարձակ տեղեկագիր մը պիտի
մատուցանէ Համադուծար ժողո-
վին, յիշեալ կաթողիկոսական
խնդրոյն չորեքտասանամայ վի-
ճակին վրայ :

— Կրօնական ժողովն չորեք-
շաբթի օրը բազում խնդիրներ
յանձնեց իւր մասնաձեւերուն,
ամուսնական քանի մը խնդիրներ
կարգադրեց, և մեծ պահօր մէջ
մէկ երկու ամուսնական պատկա-
դրութեան պէտքն զգաց : Առա-
ջիկայ չորեքշաբթի օրը խառն
նիստ պիտի ընէ Գաղաքական Ժո-
ղովոյ հետ :

— Պետական խորհրդոյ ան-
գամ Վսեմ. Մարք Էփէնտի որդի
Տիրան էֆ. որ երկար ժամանա-
կէ հետէ անկողնոյ կճառայէր,
չորեքշաբթի օրը կնքեց մահա-
նացուն ի հասակի 24 ամաց : Յու-
ղարկաւորութեան հանդէսը կա-
տարուեցաւ հետեւեալ օրը Բերայի
Սուրբ Երրորդութեան եկեղեցին,
յատկապէս Ս. Պատարագ մատուց-
ուելով : Հանգուցեալն ի տղայ տիկոյ
թէ ի Պօլիս և թէ յԵւրոպա ուս-
ման կտարապէր, պատանեկու-
թեան և երիտասարդութեան մէկ
մասը Լօզանի ձեմարաններուն մէջ
անցուցած է. անցեալ տարի իբր
երկրաչափ վերջին քննութիւններն
տալով՝ վկայական ստացած է, և
իբր երկրաչափ մեծ ապագայ կը
խոստանար, իբր ընդգէտ և քի-
միադէտ ևս մեծ համբաւ ունէր
Լօզանի մէջ. հիւանդութեան ա-
մենամանր օրերուն մէջ իսկ քի-
միական գործողութեամբ կըրա-
գէր. կաշխատէր պարզ մետաղներն

արծաթագոծել առանց Կալէնի
ծաղկահասակ ճարտարարուեստն
յաջողեցաւ այս դիւտին մէջ, բայց
չյաջողեցաւ յաղթել զինքը մա-
շնոյն հիւանդութեան, ի մեծ
վշտ իւր ծնողաց, աղգականաց
և համայն ծանօթից :

— Գաղաքական ժողովոյ չորեք-
շաբթի աւուր նստին տնօրինու-
թիւններէն :

1. — Ժողովն նոյն օրը ի նկատ
առաւ Պիլեճիկի վիճակին աղգա-
յնոց կացութիւնը, և տեսնելով այլ
և այլ գրութիւններ, անհրաժեշտ
պէտք համարեցաւ հոգեւոր հով-
ուի մը ներկայութիւնը, և Կրօնա-
կան ժողովոյ կարծիքն ստանալէն
յետոյ՝ առաջարկութեամբ Նորին,
Պիլեճիկի վիճակին առաջնորդա-
կան փոխանորդ կարգեց Պէյլիք-
տէրէի քարոզիչ Սարաճեան Արթ.
Տ. Յովսէփ վարդապետը :

2. — Տեսաւ Ակնայ առաջնորդ
Գեր. Տ. Գարեգին վարդապետի
մէկ հեռագիրն, որով՝ Նորին գե-
րապատուութիւնը, Տիլիքիկի թա-
ղական խորհրդէն տրուած տեղե-
կութեանց վրայ, ծանուցած է թէ
Տիլիքիկի աղգային եկեղեցւոյ յա-
ռաջագոյն կողպումանէն զատ,
այս անգամ ալ տեղւոյն աղգային
երեկոյններէն և կառավարական
ժողովոյ անդամներէն Հայրանեան
Կարապետ Էփէնտի գիշերուան
ծախը չորսին տուն դարձած ատե-
նը վերադարձեր է, և Մարտ 18ին
հնոյ ճարակ տրուել է աղգային
վարժարանը, սակայն դեռ յայտ-
նի եղած չեն չարագործք : Պէտք
եղած տնօրինութիւններն ըրաւ
այն հեռագրոյն վրայ :

3. — Նորակազմ Ուսումնական
խորհրդոյ տեղեկագրէն իմանալով
որ խորհրդոյն անդամներէն Մա-
նուկեան Միլիտի Էփէնտի հրա-
ժարած է, նորա տեղ ընտրեց Գա-
լաղեան Նշան Էփէնտին :

4. — Վաւերացոյց և արձանա-
գրեց Ուսումնական խորհրդոյ նոր-
ընտիր գիւնը, որոյ ընտրու-
թիւնը յատկապէս ծանուցուած էր
խորհրդոյն կողմանէ :
5. — Անցեալ կիւրակէ օրը Դա-
լաթիոյ խորհրդարանին մէջ թա-
ղական նոր խորհրդոյ ընտրութեան
առթիւ տեղի ունեցած վեճերն ու
անկարգութիւնք տեղեկագրուած
լինելով ի Պատրիարքարան, Գա-
ղաքական ժողովն իւր անդամա-
կիցներէն Հալաճեան Բարսեղ և
Պապոյեան Պապի Էփէնտիներուն
յանձնեց՝ վաղը Դալաթիոյ խոր-
հրդարանին թերթալ, Թաղական
խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարել
տալ ըստ Սահմանադրութեան, և
եթէ ըմբոստներ գտնուին՝ առժա-
մայն տնօրինել պէտք եղածն օրի-
նաց սահմանին մէջ :

6. — Մնական ժառանգու-
թեան և հաշուոց խնդրոյն քնն-
նութիւնը Տնտեսական խորհրդոյ
յոյնել Աղգային ժողովոյ :

յանձնուած էր. սակայն խորհուր-
դը զբաղմանց պատճառաւ այս
քննութեան գործէն հրաժարած
լինելով՝ Գաղաքական ժողովն հար-
կադրեցաւ յատուկ մասնաժողովոյ
մը յանձնել, որոյ անգամը են՝
Գաղաքական ժողովէն Մադուտ-
եան Սիմոն և Հալաճեան Բարսեղ
Էփէնտիներն, և Տնտեսական խոր-
հրդէն Գարեգինեան Գարեգին և
Սարաճեան Մի. քայել Էփէնտիներ-
ը :

7. — Ժողովն կարգադրով Մասիս
լրագրոյ դիտողութիւններն, զոր
ըրած է եկեղեցական առանձնա-
չորհմանց խնդրոյն համար առ Բ.
Դուռն մատուցեալ գրոյն հրատա-
րակութեան առթիւ, և քննելով
այդ գրոյն ի հրատարակութիւն
տրուելուն պարագայներն, հա-
մարեցաւ թէ ո՛չ Աղգային ժողո-
վոյ Ատենապետ Դաղարոսեան
Մեծ. Գրիտոստուր Էփէնտի և
ո՛չ աղգային դիւանատունը մաս-
նաւոր դիտում մ'ունեցած չեն,
և թէ՛ սխալ հասկացողութեան
արդիւնք են Մասիս լրագրոյ դի-
տողութիւնք :

8. — Աղթամարայ վիճակի նոր-
ընտիր երեսփոխան Խաչիկ Էփէն-
տի Թէոփիլէեան հրաժարած լի-
նելով որոշուեցաւ գրել յԱղթա-
մար, որ նոր ընտրութիւն կատար-
ուի :

— Մոսկուայի Լազարեան ճե-
մարանի համար ընտրելի երեք ա-
շակերտաց մին արդէն որոշուած
լինելով՝ Ուսումնական խորհուր-
դին երկուշաբթի աւուր նստին
մէջ մնացած երկուքն ևս Աղգա-
յին Հիւանդանոցի Հոգաբարձութե-
նէն ներկայացեալ աշակերտներէն
ընտրեց, և որոշեց տեղեկագրել
Ս. Պատրիարք Հօր, որ հարկ ե-
ղած բանակցութիւնն ընէ յիշեալ
ճեմարանի տեսչութեան հետ :

— Պատրիարքարանի երեք ա-
միս քահանայագործութենէ դա-
դարման դատապարտեց Պանաբը-
մայի Հայ դիւղի քահանայն, որ
յոյն երիտասարդ և օրիորդ մը
մէկմէկու հետ պաակեր է, առանց
նոցա կրօնական դաւանութիւնն
առնելու և առանց երկու պատրի-
արքարանաց մէջ սովորական ա-
րարողութեանց կատարուելու :
Այժմ տեղւոյն թաղական խոր-
հուրդն ու ժողովուրդը Պատրի-
արքարանէն կ'անդրեն, որ ներու-
ման չորհուրդ և կառարկին թէ յոյն
կղերն յաճախ այնպիսի զեղծմանց
մէջ կ'անուի, որոյ հետ բաղ-
դատմամբ յիշեալ քահանային ը-
րածն՝ կարի աննշան է :

— Հիւանդանոցի մատակարա-
րութեան հաշուեցուցակն այս ան-
գամ ըստ օրինի ուղղակի Տնտե-
սական խորհրդոյ տրուած, և նա
ալ Գաղաքական ժողովոյ մատու-
ցած լինելով՝ որոշուել է ներկա-
յոյնել Աղգային ժողովոյ :

Եղեանան Արքեպիսկոպոսն եւ թէ՛ ինչեւ
քահանայն վրայ եւ իշխանն միշտ
զըպարտել եւ անպատուել յայն ժո-
ղովրդեան :

Ամասիոյ կրօնական իշխանութեան
կողմանէ պաշտօնատէս Զիւլէ կը զըր-
կուի Տ. Զեհոր քահանայն . տեղւոյն
բողոքականաց յարուցած դժտութիւնն
ու երկպառակութիւնը խաղաղեցնելէ
զինի , իւր ընտիր քարոզներովը կը յա-
ջողի բողոքականաց դատատուն եւ նո-
ւա ընկերը վերադարձնել ի ծոց Հայաս-
տանեայց եկեղեցւոյ :

Թէեւ փառաբանաց Հայոց երկսեռ
վարժարաններն ալ այցելել , բայց օրն
կիրակէ լինելուն եւ եւ ալ նոյն օրը
մեկնելու սովորուած ըլլալուս՝ դժբաղ-
դարք վարացի սրտիս փառաբան լը-
րացնել . սակայն իւրոյ խմայաց թէ
վարժարաններն բաւական բարեկարգ
վիճակ մ'ունին չորո՞ք . Գեր. Տ. Ե-
ղեանանի : Ժողովուրդը մեծաւ մա-
սամբ աղէտ եւ նախապաշարեալ է ,
հրատապ ջանքեր պէտք են զանոնք
լուսաւորելու համար : Հայ հոռովմէա-
կանաց վարժարանը խիստ յետադէմ
վիճակ մը ունի : 1. Ա. ԹԻՐԵԱՒԵԱՆ

— Եղեղապէս Մարտ 4 :

«Քաղաքիս Յունաց վարժարա-
նի հարցաքննութեանց հանդէսը
երեք օր շարունակ կատարուեցաւ
ինքերկայութեան Յոյն եւ Հայ փոխ-
առաջնորդաց եւ ժողովականաց .
կառավարական պաշտօնեայնքէն
մի քանիններ , Չարաւս օղլու Տէր-
վիլ պէյ , հեռագրատան գլխաւոր
պաշտօնեայ Միհրան Էֆենտի
Գիւրքեան , Հայ դատարարաց
խումբը եւ այլ ամեն ազգէ հրա-
ւիրեալ պատուաւոր անձանց խու-
ռըն բաղնիքին : Ընդարձակ
որակը գեղազարդեալ էր Վեհ.
կայսեր եւ բարեբարաց կենդանա-
գիրներով եւ պատկերներով եւ այլ
եւ այլ զարդուք : Աշխարհք յու-
նարէն եւ տաճկերէն թարգմանու-
թեանց , կրօնագիտութեան , թը-
ուարանութեան եւ այլ գիտու-
թեանց մէջ գոհացուցիչ պատաս-
խաններ տուին եւ քաղցրաբար եր-
գեր նուագեցին , եւ տաճկերէն եւ
յունարէն տարամխօսութիւններ
ներկայացուցին խիստ յաջողակ
կերպով : Բարձրագոյն կարգի ա-
շակերտներէն մին կրթութեան
կարեւորութեան վերայ յունարէն
ճառ մը կարդաց եւ ուրիշ աշակերտ
մ'ալ տաճկերէն լեզուու չնորհա-
կալեաց ուղերձ մը մատուց քննչաց
եւ հանդիսականաց ուղղեալ : Հը-
րաւիրեալ քննիչներէն Միհրան Է-
ֆենտի Գիւրքեան « Սկիզբն ի-
մաստութեան երկիւղ տեսանալ »
ուսկը իրեն բնաբան ունենալով
տաճկերէն լեզուու ընտիր ատե-
նալուսութիւն մը ըրաւ բերանացի ,
ի գիմաց քննչաց չնորհակալիւք
յայտնելով նաեւ աշակերտաց եւ
նոցա քրտնալան տնօրէն դատատու
եւ հայասէր Անաստաս Լէվիտու
Էֆենտիի օր 30 տարիէ ի վեր Պօլ-
սոյ , Կեսարիոյ եւ այլ քաղաքաց
մէջ իրեն դատարարակ մեծ ծա-
ւայութիւն մատուցած է իւր աղ-
գին : Մեծ Միհրան Էֆ. Բիւրք-
եանին բանախօսութիւնը չորս ան-
գամ ընդհատուեցաւ բուռն ծա-
փահարութեամբ : Սոյն կրթական
հանդէսը վերջացաւ Մեծ տնօրէն
դատատուին առ աշակերտու ուղ-
ղեալ գեղեցիկ խրատականութիւնը՝ որ
նոյնպէս ծափահարուեցաւ : Վար-
ժարանին հոգաբարձու տօք-
թօք Թիֆթիքեան օղլու հանդերձ-
եալ է ինքնաբերաբար դատախօ-
սել թէ ինչեւ վարժարանի եւ թէ
Հայոց Մայր վարժարանին մէջ բը-
նադրութեան եւ տարբարանու-

թեան խիստ կարեւոր դիտութիւն-
ները : Տեղւոյն Յոյն հակառակ
սովորութիւն լինելուն մեծ խնամք
կը տանին իրենց վարժարանաց , եւ
բաց ի Գիւրքեան Միհրան Է-
ֆենտիի տնօրէնութեանը տակ
դառնաւ Միարանեան մասնաւոր
վարժարանէն , տեղւոյն բոլոր Հայ
եւ թուրք գաղութներէն գերազանց
են եւ բարեկարգ իրենց վարժա-
րանները . նոցա դատատուք են
ձեռնհաս եւ կատանան իւրաքան-
չիւրը 80-100 ոսկի տարեկան մինչ-
դեռ մերկներուն մեծագոյն մա-
սնն են ապրկար անձինք եւ կըս-
տանան 100-200 դրուշ ամսական :

«Քաղաքիս նախկին կառավա-
րիչ Վեհ. Հատի վաշա որ տա-
րիէ մը ի վեր պաշտօնեանի եղած
ըլլալով ասա կը դառնէր , 4 օր ա-
ռաջ Եւրոպիոյ կառավարիչ ան-
ուանեցաւ եւ այսօր մեկնեցաւ
իւր պաշտօնատեղին . մեր արգի-
Վեհ. կառավարիչը , կառավարա-
կան պաշտօնեայք եւ ամեն աղ-
գաց երեւելիք ժամուան մը տեղ
ուղիկից եղան նորին վսեմութեան
որ իւր գովելի բարեմասնութիւն-
ներովը ամենուն սիրելի եղած էր ,
«Անցեալներն Սատրգ. անուամբ
մի ծերունի չուկային մէջ տեղ
կաթուածահար մեռաւ . ինչեւայր
տանն տարեկան հասակին մէջ տեղ-
ւոյն Միհրանիին քով ծառայ լինե-
լով՝ նորա միջոցաւ կը տաճկեայ
եւ ի վերջոյ երկար ժամանակ տե-
րութեան թէրոջանէին մէջ եւ մի-
անգամայն իրկուս եւ վերջին պա-
տեւադմաց մէջ տեղութեան մա-
տուցած մեծամեծ ծառայութեանց
փոխարէն շքանշաններով եւ հաւ-
գրտեան թոշակով կը վարձատ-
րի : Երկու տարի առաջ իւր եղ-
բորդին հայազգի Արիս Աթա-
մագեան յատկապէս Պօլս կերթայ
եւ զայն իւր առնը կը բերէ ուր
բնակեցաւ մինչեւ իւր մահը . ա-
մաւր լինելով իւր բոլոր կահա-
րասիւք , 75 ոսկին եւ 400 ոսկւոյ
մօտ առնելիք մուրչակները Պէյթ
իւ Մալի կը մնան :

«Վերջերս տեղւոյն բանտին
մէջ գտնուող ոճրագործք փախչե-
լու փորձ մ'ըրին ծակելով ձեղու-
նը , բայց անմիջապէս ոստիկանք
հասան եւ փախուստին առաջը
առին . նետուած հրացաններէն
երկու ոճրագործք կը վերաւորին ,
նոյնպէս եւ Միւտտաի-ուումիւն
հոն վաղելով մութին մէջ սխալ-
մամբ կը վերաւորուի բազուկէն :

«Մի քանի օր առաջ գարձեալ
բանտին մէջ ոճրագործաց մէջ ա-
րիւնահեղ կռիւ մը տեղի կունե-
նայ , որոյ մէկուն որ Եղեղացի
է՝ ձեռքերը կը կտրուին եւ մի
քանին ալ մահացու կերպով կը
վերաւորին . հետեւեալ առաւօտ
այս ոճրագործութեանց պարագը-
րուիւք Գաղաթիոյ բանտը կը խը-
րկուին :

«Հակառակ առջի տարիները
պատահածին եւ այլ բազմաթիւ
քաղաքաց մէջ եղած սաստիկ ցըր-
տոյն , այս տարի Եղեղացու եւ
չրջակայից մէջ ձմեռը կարի մեղմ
կերպով կանցնի » :

Լ. Թ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզի օսմանեան դեռապա-
նատունն ի պաշտօնէ հերքած է
Վիեննայէն առ Տէյլի-Նիւզ ուղ-
ղեալ այն հեռագիրը , թէ Օգոստ.
Սուլթանը սակաւ մի ժամանակէ
հետէ հիւանդացած է :

— Նախընթաց գիշեր , ժամը
6 ին ատենները , թիթե գետնա-
շար մը տեղի ունեցաւ . մայրա-
քաղաքիս մէջ , եւ 2-3 րոպէ տե-
ւեց :

— Մարտ ամէն ոկտեալ , գա-
ւառաց վրայ հաւաք չպիտի տըր-
ուի եւ ո՛չ մէկ պաշտօնատան ան-
վըճար ամսականաց համար :

— Վիեննայի Պրէմիէրմինիստ
կէս-պաշտօնական լրագիրն բոլոր
բովին կհերքէ այն զրոյցը , թէ
Ռուսիոյ կառավարութիւնն վեր-
ջին օրերս կաշխատի՝ «ռազմանա-
ւոյց անդուդարձին համար բաց ու-
սղան թողուլ Մարմարան եւ Մի-
ջերկրական ու Սե ծովուց նեղուց-
ներն , ջնջելով դաշնագրութեանց
տրամագրութիւններն :

— Ռուսական գետաբանն ու
գետաբանուհին , եւ առաջին թարգ-
մանն յերուսաղէմ կուղևորին Յա-
րութեան ամեն յետոյ , եւ դեռ-
պանին խորհրդական Պ. Օնու՝ որ
մայրաքաղաքէն բացակայ է , կը
դառնայ այս օրերս , որպէս զի փո-
խանորդէ ի բացակայութեան դեռ-
պանին :

— Մայրաքաղաքէն գրուած
է երուսական լրագրաց , թէ Սե-
բաստիա , Գարաշիսար , Վան եւ
Գարեբեդ ամերիկեան քարոզչաց
կողմանէ հակառակ երկրին օրի-
նաց հաստատեալ վարժարանք
փակուած են :

— Աւստրիական դեսպանին
խորհրդականն , իւր լծակցին եւ ա-
ռաջին թարգմանին հետ երէկ ի
տես ելան Ռուսթում հանդիման
(սէյաթլիք) :

— Ըստ Մոնիթորի՝ Եագովայի
մէջ իւր 3000 զինեալ ալպանիացիք
տեղւոյն կառավարական պաշտօ-
նատունը խուժեք , եւ պահանջը
են որ Գարաաղի իշխանութեան
չյանձնուի քաղաքն :

— Մայրաքաղաքիս յունական
լրագրաց , մասնաւորապէս Ալիի հը-
րատարակութեանց նայելով՝ Յու-
նաց Պատրիարքին եւ ազգային ժո-
ղովրդ մէջ ծանր անհամաձայնու-
թիւն մը տիրել սկսած է երկու շա-
բաթէ հետէ : Պատրիարքն այժմ
կուզէ դառնալ Պատրիարքարան ,
գոհ լինելով Պէրթի խնդրոյն կար-
գադրութեամբ , եւ եկեղեցական ա-
ռանձնաչնորհմանց խնդրոյն մէջ ի-
րաւախօսութեամբ վարուելու տը-
րամագրութեամբ :

Սակայն Ազգային ժողովներն
հաստատուած մնալով նախորդ ո-
րոշմանց մէջ , կողահանջեն որ Պատ-
րիարքն ետ չառնու հրաժարակա-
նը եւ չդառնայ ի Պատրիարքա-
րան , մինչեւ որ առանձնաչնորհ-
մանց խնդրին կատարեալ եւ գո-
ղովներն յատկապէս գրեն եւ առ-
Պատրիարքն , թէ ինքն հրաժա-
րական տուած է այս առաջադը-
րութեամբ , եւ պարտի անյողդողդ-
մնալ , ինչպէս կպահանջեն յունա-
կան եկեղեցւոյ շահերն :

— Յար տիւ Պոսթոր լրագիրն ,
Թայմիէն առնելով կհրատարակէ ,
թէ Բ. Գուռն կմերժէ Պօլսոյ գաղ-
ղիական դեսպանատունէն պա-
հանջուած 10,000 ֆրանկին վճա-
րումն , բաւական համարելով ար-
դէն տրուած փոխարինութիւնը :
Մուղուած չէ անշուշտ , թէ յիշ-
եալ դեսպանատունն կպահանջէ
այս գումարն , Հիւսէյնիսի գաղ-
ղիական հիւպատոսին թարգմանին
բանտարկութեան համար :

— Էտիքիէի կուսակալութիւ-
նը , Տէմիթօքայի կառավարչէն ի-
մանալով գրած է առ ներքին գոր-
ծոց նախարարութիւնն , թէ ա-
ւաղակաց խումբ մը կաղմկուլ վրայ
եղող երեք անձինք ձերբակալ-
եալ են , եւ իրենց ձեռքը դառնաւ
Մարթինի հրացաններովն հան-
դերձ յանձնուած են դատական
վերատեսչութեան :

— Վերաքննութեան դատա-
րանի ընդհանուր դատախազին կող-
մանէ կճանուցուի , թէ ասկից քա-
նի մը տարի յառաջ Իսկիւտար
Վալիտէ-պաղըի դիմացը Աճի-
պատէմը տուած տեղը դեղագործ
Լամիգոյի տունը գողութեան հա-
մար մտնող Իպրահիմ Չափուշն ,
Իպրահիմ զինուորն եւ Հիւսէյին
Չափուշն դատապարտեալ են ի տես
հրապարակի գրուելու , 13 տարի
չղթայակալ բանտարկութեան եւ
դատական 1300 դրշ ծախուց վը-
ճարման : Պետք է յիշել , որ այս
անձինք երկու ընկեր ալ ունէին ,
բուրք Եւսուֆի եւ Մէհմետ Չա-
փուշ , զորս ողանեց դեղագործ
Լամիգոյի քաջասիրտ որդին Տի-
միթի , երբ ինքն ծնողքն եւ եղ-
բայրն վերաւորուած էին չարա-
գործներէն :

— Զմիւռնիայէն ձաթմա ըս-
տորագրութեամբ կին մը Թէրճէ-
մանը Հաղիգաթի միջնորդութիւ-
նը խնդրած է՝ Օգոստ Սուլթա-
նին ներման չնորհաց արժանա-
նալու համար : Սա , Բրէզլինի Իւ-
լէմաներէն Հաճի Էմէր Էֆենտիի
կինն է : Էմէր Էֆենտի քանի մը
տարի յառաջ Ալթանի միութեան
համար կաղմեալ ընկերութեան
անդամներէն էր , Գարաաղի
տրուած ծուլինեօ քաղաքը դա-
ցած էր , եւ այն ժամանակէն հե-
տէ ծանօթութիւն տունուած չէ
իւր վրայ : Կինն այժմ կճանուցա-
նէ , թէ ինքն եւ 18-20 տարեկան
երկու դստերքն՝ որ Զմիւռնիա
աքորեալ են , պանդոկի մը ան-
կիւնը կգտնուին թշուառութեան
մէջ , եւ մոռցուած են բոլորովին ,
մինչդեռ Ալթանիոյ յեղափոխու-
թեան մասնակցող մարդոց ամեն-
քէն ալ կայսերական չնորհաց ար-
ժանացան :

— Բանի մ'օր յառաջ Սուլթան
— Պայաղիտ Հաճի Վէլի Էֆենտի
անուն ծխախոտ մը մեռաւ ի
հատակ 98 տմաց : Այս մարդը
չաբաթը երկու օրաց շաքար ու-
տելու սովորութիւն ունէր , բայց
բոլորովին անգիտա մնացած էին
ատամուքն , եւ մտային ու մարմ-
նական կորովն ալ բնաւ կորսն-
ցուցած էր :

— Տէրթիմի կուսակալ կարգե-
ցան Սիւլէյմանիէի նախկին կա-
ռավարի Օսման փաշա , Բումէլի-
Պէյլէրպէյի աստիճանաւ :

— Սերպիական դեսպանատան
առաջին քարտուղար Պ. Զանքօ-
վիչ՝ նախընթաց օրը մայրաքաղա-
քըս հասաւ :

Արեւելեան երկաթուղեաց 83րդ վիճակահանութեան պարգև շա- հող թիւերը :			
Թիւ	Ֆրանկ		
1,375,448	600,000		
1,924,488	60,000		
502,748	20,000		
712,663			
6,000 ֆրանք շահող թիւք			
202,920	296,374	324,596	
1,182,472	1,592,546	1,664,531	

3,000 ֆրանք շահող թիւք			
2,342	390,141	479,738	502,641
557,097	563,861	712,419	932,203
1,319,616	1,319,618	1,880,416	
	1,924,486		

1,000 ֆրանք շահող թիւք			
144,082	296,299	314,450	315,815
388,237	449,751	571,157	619,983
645,914	677,751	677,752	687,041
755,728	831,349	1,021,367	1,021,370
1,125,943	1,253,789	1,567,692	
1,567,693	1,567,695	1,592,547	
1,633,722	1,750,229	1,780,418	
1,875,276	1,901,678	1,901,678	

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Ռուսիոյ կառավարութիւնն
որոշեր է՝ Թուրքաստանի մայրա-
քաղաք ընել փոխանակ Թաշքէն-
տի զմիքմանտ , ուր հոչակաւոր
թիմաւորէնիկ դամբանը կգտնուի :

— Անգղիոյ կառավարութիւնն
յատկապէս պաշտօնակալ մը զըր-
կած է Հապէշաստան , եւ կաշիա-
տի համագել Հապէշաց թագաւո-
րն , որ Սուտանի խնդրոյն մէջ օ-
ժանդակէ Անգղիոյ :

— Գերմանիոյ կայսրն այս օ-
րերս դարձեալ հիւանդացած է ,
եւ չկրնար դուրս ելնել սենեակէն :

— Պուրթալիոյ իշխանն ի ծար-
միչդատ ուղևորեր է , սակայն չու-
տով պիտի դառնայ՝ ի Բուսնուք
Աւստրիոյ դահածաւանդ իշխանն
ու իշխանուհին ընդունելու հա-
մար :

— Փարիզէն առ Թայմի գըր-
ուած է , թէ Հոռմայ Պապն Ա-
ւրստիոյ կայսեր հաղորդեր է Հը-
ռումէն երկրու դիտաւորութիւնն
ու պատճառները :

— Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ կա-
ռավարութիւնք՝ սահմանաց վրայ
համախառն զօրաց թիւը կնուա-
ղեցնեն այս օրերս , եւ հետեւաբար
համադրու կդոյնայ թէ այս եր-
կու կառավարութեանց յարաբե-
րութիւնք այժմ արդարեւ անկեղծ
եւ սերտ են :

— Բեղերսպուրէն ելած հե-
ռագրէ մը կիմացուի , թէ ի Բիւլ-
ամենածանր յարձակում մ'եղած
է Հրէից դէմ , եւ զինու զօրու-
թեամբ միջամտել հարկ լինելով՝
երկու կողմանէ բազումը սպան-
ուեր եւ վերաւորուեր են : Զօքն
ստիպուեր է թողուլ քաղաքին
մէկ մասն : Հեռագիրն կուսելու ,
թէ համայն հարաւային Ռուսիոյ
մէջ ծանր յարձակումնք կլինին , եւ
տեղական իշխանութիւնք տագ-
նապի մէջ են :

— Անգղիոյ կառավարութիւնն
յուզեալ է , Կորտոն փաշայի Սու-
տանի ապստամբներէն իրեն գերի
ձերբակալուելուն վրայ : Յայտնի
է , թէ Անգղիոյ կառավարութիւնն
ու ժողովուրդը մեծ յոյս ու վըս-
տահութիւն ունէին Կորտոն փա-
շայի վրայ : Մէհմետի կողմանէ
ղրկուած Եէյի մը Խարթումը դը-
րաւած , եւ կառավարութիւն հաս-
տատած է անդ : Անգղիոյ նախա-
րարաց ժողովն յաճախ կզուժարի
այս օրերս , Սուտանի խնդրոյն
վերջին ծանր վիճակին վրայ :

— Անգղիոյ դիտաւոր նախարար
Պ. Կլաւսթըն բոլորովին առողջա-
ցեր է , եւ օգափոխութեան եր-
թալու պէտք չէ մնացեր : Կլա-
ուի , թէ ազգային խորհրդարանի
մէջ իւր ազդեցութիւնը տկարա-
ցած տեսնելով՝ ստիպուած էր հի-
ւանդութիւն կեղծել , սակայն վեր-

